

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul-postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *I-alta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Gr. Pristăvescu cu A. Doiciu.

Curtea de apel din București, secț. II: Maria Th. Alimănescu cu Mânăstirea «Prodrum» dela Sf. Munte.

Tribunalul județului Botoșani: Froim Ornstein cu Dr. C. Bucșănescu. — *Observație de d-l D. Alexandrescu.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Curtea de casațiune din Franța.* Observație de S. R.

Errata.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I

Audiența dela 13 Octombrie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Gr. Pristăvescu cu A. Doiciu

CLAUZĂ REZOLUTORIE. — EFECȚE. — CULPA PĂRȚII FAȚĂ DE CARE SE INVOACĂ. — ART. 1439 C. CIV.

INCHIRIERE. — OBLIGAȚIUNILE LOCATORULUI. — LOCATAR. — TURBURAREA FOLOSINȚEI. — PLATA CHIRIEI. — REFUZ. — LIPSĂ DE CULPĂ. — ART. 1420 ȘI 1427 C. CIV.

HOTĂRÎRE. — INSTANȚĂ DE APEL. — DISPOZITIV. — CONSIDERENTE. — EROARE GROSIERĂ DE FAPT. — CASARE.

10 Clauza rezolatorie fiind consecința și sancțiunea neîndeplinirii unei obligațiuni, ea nu-și produce efectul decât atunci când este dovedită culpa părții față de care se invoacă această clauză.

20 Dacă proprietarul nu-și îndeplinește obligațiunea de a garanta pe chiriaș de folosința lucrului închiriat, făcând să dispară turburarea adusă acelei folosințe, chiriașul este în drept să refuze plata chiriei până la încetarea turburării, în care caz el nefiind în culpă, pactul comisoriu nu poate să opereze contra lui.

30 Curtea de fond comite o eroare grosieră de

fapt, care atrage casarea deciziunii sale, când înaintea sa apelantul justificând plățile făcute, această instanță, pedeoparte, constată prin considerente că din suma prevăzută în dispozitivul primei instanțe apelantul a rămas debitor numai pentru un rest, iar pe dealtăparte, prin dispozitivul deciziunii sale omite să rectifice dispozitivul sentinței apelate, pe care îl confirmă în totul.

No. 537. — Casată, în urma recursului făcut de Gr. Pristăvescu, decizia Curții de apel din București, secț. II, No. 156 din 1915, în proces cu Anton Doiciu.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. Alessiu; d-l avocat I. Vasilescu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Al. Cerban, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Omisiune esențială. Am susținut atât înaintea tribunalului, cât și a Curții de apel că, intrucât localul închiriat de mine (Cinematograful Vlaicu) a fost închis de poliția comunală din culpa proprietarului, intimatul Anton Doiciu, ca neavând guri de apă suficiente, instalația electrică defectoasă, etc., eu eram în drept să suspend plata chiriei, fiind lipsit de folosința lucrului închiriat din vina proprietarului care mi-a închiriat nu numai localul, ci și instalația electrică. Am invocat în acest sens pe Guillaouard (*Contrat de louage*, t. I, pag. 228). Curtea nu răspunde nimic în această privință, deși motivul eră de natură a schimba soluția pricinii în favoarea mea, recunoscându-mi-se dreptul de suspendare a plății, și, în acest mod, comite o omisiune esențială. Este incontestabil că nu se putea discuta dacă am plătit și cât am plătit, înainte de a se stabili dacă trebuie să plătesc. Or, asupra acestui punct, Curtea nu se pronunță, deși l-am invocat și formă obiectul plângerii în apel».

Având în vedere decizia supusă recursului, din care rezultă că, prin contractul de închiriere intervenit între D. M. Bragadiru și intimatul în recurs, Anton Doiciu, acesta a luat cu chirie dela cel dintâiu locul viran din București, bulevardul Elisabeta No. 12, pe care a construit o sală de cinematograf denumită «La Vlaicu»; că, în Aprilie 1913, A. Doiciu a închiriat lui I. Brumărescu și G. Mănescu sala și instalațiunea de cinematograf, împreună cu dependențele, ea fiind construită conform planului aprobat de primărie și regulamentele în vigoare, pe termen de cinci ani, cu începere dela 23 Aprilie 1913 și cu chirie anuală de 31.000 lei, plătită în două rate semestriale: la 1 Martie și 1 Septembrie ale fiecărui an;

Că, în August 1913, locatarii principali au subînchiriat lui Gr. Pristăvescu, azi recurent, și I. Ionescu Lever sala și instalațiunea de cinematograf, în condițiuni indentice cu cele din contractul cu A. Doiciu;

Că, în Mai 1915, A. Doiciu a intentat acțiune, după legea proprietarilor, contra lui Gr. Pristăvescu, cerând plata chiriei pe semestrul Aprilie — Octombrie 1915, cum și rezilierea contractului cu evacuarea pe ziua de 26 Octombrie 1915, pe motiv că nu s'a conformat obligațiunei ce avea de a plăti această chirie pe ziua de 1 Martie 1915, obligațiune ce părțile au înțeles că este esențială, de oarece au sancționat-o prin pactul comisoriu inserat în contract; că, tribunalul de Ilfov, ca primă instanță, constatând că Gr. Pristăvescu n'a plătit chiria la termenul susmenționat, a admis acțiunea, a obligat pe Gr. Pristăvescu la plata sumei de 16.500 lei, chiria pe semestrul Aprilie — Octombrie 1915, a declarat reziliat contractul din culpa sa și a ordonat evacuarea pe ziua de 26 Octombrie 1915;

Că, în contra acestei sentințe, Gr. Pristăvescu, făcând apel la Curtea din București, această instanță, prin decizia atacată, constatând, ca și prima instanță, că apelantul este în culpă pentru neplata chiriei, a respins apelul și a confirmat în totul sentința tribunalului;

Având în vedere că recurentul a susținut, înaintea Curții de apel, că A. Doiciu nu i-a predat o instalațiune de cinematograf conformă cu regulamentele comunale, cum s'a obligat prin contract, din care cauză poliția comunală a închis cinematograful care nu avea guri de apă suficiente, latrine regulamentare și instalațiune electrică suficientă; că, fiind privat de folosință din culpa lui A. Doiciu, era în drept să suspende plata

chiriei, așa că pactul comisoriu nu a putut să opereze și să rezilieze de drept contractul; că, Curtea de apel, deși constată că acest mijloc de apărare a fost invocat înaintea sa, omite totuș să-l discute prin deciziunea sa;

Considerând că clauza rezolutorie fiind consecința și sancțiunea neîndeplinirii unei obligațiuni, ea nu-și produce efectul decât atunci când este dovedită culpa părții, față de care se invoacă această clauză, adică să se stabilească în prealabil neîndeplinirea obligațiunei acelei părți;

Că, dacă proprietarul nu-și îndeplinește obligațiunea de a garanta pe chiriaș de folosința lucrului închiriat, făcând să dispară turburarea adusă acelei folosințe, chiriașul este în drept să refuză plata chiriei până la încetarea turburării, în care caz el nefiind în culpă, pactul comisoriu nu poate să opereze contra sa;

Că, în ipoteza când recurentul ar stabili în fapt că la epoca plății chiriei cinematograful a fost închis de poliția comunală ca insalubru și lipsit de soliditate, mijlocul său de apărare era în drept să schimbe soluțiunea dată de Curte procesului și, prin urmare omisiunea Curții de a-l discuta este esențială și atrage casarea deciziei sale;

Că, obiecțiunea intimatului că recurentul nu era încă somat de poliția comunală a închide localul când a refuzat plata chiriei, nu poate fi examinată de această Înaltă Curte, de oarece nu intră în atribuțiunile sale de a constata și verifica faptele;

Că, acest motiv de casare este întemeiat și urmează să fie admis.

Asupra motivului II de casare:

«Eroare grosieră de fapt, exces de putere.

«In deciziunea sa, Curtea constată, cu prilejul motivării, că eu nu am plătit chiria toată, ci cu 1.024 lei, 70 bani mai puțin, iar în dispozitiv confirmă în totul sentința tribunalului Ilfov; or, această sentință mă condamnă să plătesc intimatului A. Doiciu 16.500 lei. Curtea, constatând că eu nu datorez decât 1.024 lei, 70 bani, și condamnându-mă să plătesc 16.500 lei, săvârșește un-exces de putere și o eroare grosieră de fapt».

Considerând că recurentul, nefăcând proba liberațiunei sale înaintea tribunalului, această instanță l-a considerat debitor pentru întreaga chirie reclamată de intimat, în sumă de 16.500 lei; că, înaintea Curții de apel, recurentul justificând plățile făcute, această instanță, pedeoparte, prin considerente, constată că din suma de 16.500 lei, prevăzută în dispozitivul sentin-

ții tribunalului, recurentul a rămas debitor numai pentru 1.024 lei, iar pedealta, prin dispozitivul deciziei sale, omite să rectifice dispozitivul sentinței apelate, pe care-l confirmă în totul;

Că, prin aceasta, Curtea a comis o eroare grosieră de fapt și numai prin exces de putere a condamnat pe recurent la plata întregii sume.

Pentru aceste considerațiuni și fără a mai intra în cercetarea celorlalte motive de casare, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 9 Iunie 1915

Președinta d-lui Fr. Papp, președinte

Maria Th. Alimănescu cu Mănăstirea «Prodom» dela Sf. Munte

SUCCESIUNE.—TRIMITERE ÎN POSESIUNE.—MOȘTENITORI.—
CERERI PE CALE GRAȚIOASĂ.—ART. 653 C. CIV.

Odată ce justiția a acordat punerea în posesie în favoarea unei persoane care s'a prezentat și a dovedit că este moștenitor, fie legal, fie testamentar, al defunctului, scopul legii de a da succesiunii un reprezentant cu exercițiul acțiunilor active și pasive, se află îndeplinit.

Prin urmare, o altă persoană care, la rândul ei, ar pretinde că i se cuvine aceeaș succesiune, nu mai poate fi trimisă în posesie pe cale grațioasă, ci trebuie să intenteze acțiune în contra reprezentantului legal al succesiunii, primul trimis în posesiune, de oarece o succesiune nu poate avea doi reprezentanți cu drepturi ce se exclud unele pe altele.

No. 138.—Respins apelul făcut de Maria Th. Alimănescu, contra jurnalului tribunalului Ilfov, secția III, cu No. 10825 din 1913, în proces cu Mănăstirea «Prodom» din Sfântul Munte Athos.

S'au prezentat: apelantul, prin d-l avocat Em. Antonescu; intimata, prin d-l avocat V. Athanasovici.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Maria Th. Alimănescu, cu autorizația soțului său Th. Alimănescu, în contra jurnalului tribunalului Ilfov, secția III, cu No. 10825 din 19 Octombrie 1913, prin care i s'a respins cererea de punere în posesie, ce a făcut prin petițiunea înregistrată la tribunal, sub No. 21886 din 1913;

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar, din cari rezultă următoarele:

La 14 Iunie 1913, încetând din viață profesorul universitar Dr. Ioan Cornoiu, în București, strada Dichiu, No. 5, unele din rudele colaterale și prietenii

săi, au cerut și tribunalul a dispus sigilarea averii rămasă pe urma lui; că, în urmă, aducându-se la îndeplinire formalitățile pentru deschiderea testamentului olograf, cu data de 2 Noembrie 1910, prin care Mănăstirea «Prodomul», din Sfântul Munte Athos, este instituită executor testamentar și legatar universal, cum și formalitățile pentru inventarierea averii, la 10 Octombrie, acelaș an, Arhimandritul Antipa Dinescu, superiorul citatei mănăstiri, în calitatea arătată prin petițiunea adresată tribunalului și înregistrată la No. 21381, a cerut să fie pusă Mănăstirea în posesiunea averii succesoriale a numitului defunct, iar tribunalul, prin jurnalul No. 10462 din 14 Octombrie, acelaș an, a admis cererea și a dispus trimiterea în posesiunea acelei averi a zisei mănăstiri, care, a doua zi — 15 Octombrie — a și fost pusă de fapt în posesiunea averii succesoriale, de judecătorul supleant al tribunalului, delegat în acest scop. În aceeaș zi — 15 Octombrie — d-na Maria Th. Alimănescu — apelanta de azi — prin petițiunea înregistrată la No. 21886, a cerut și dânsa, în calitate de moștenitoare a numitului defunct, să fie trimeasă în posesia averii acestuia și anume: 1) asupra nudei proprietăți a imobilului din strada Dichiu, No. 5; 2) asupra creanței ipotecare autentică și înscrisă la No. 740 din 1911; și 3) asupra întregii averi mobiliară, trecută în inventar și aflată în casa defunctului, cum și asupra acțiunilor nominale a Băncii cooperative Dichiu, în valoare de 2.000 lei. Tribunalul, prin jurnalul apelat, i-a respins cererea, pe motiv că apelanta nu și-a dovedit calitatea, cum și pentru motivul că în posesiunea acelei averi fusese pusă de drept și de fapt intimata Mănăstirea «Prodomul», din Sfântul Munte Athos;

Că, aceasta fiind situațiunea în care afacerea se prezintă, urmează a se vedea dacă o a doua persoană, pretinsă moștenitoare într'o succesiune, poate cere și ea trimiterea în posesie, din moment ce mai înainte o altă persoană fusese pusă în posesia aceleiaș averi;

Considerând că, punerea în posesie de către justiție, în cazurile când nu sunt succesori cu sezimă, este o dispoziție de ordine publică, întocmită de legiuitor în interesul social, ca averea rămasă pe urma unui încetat din viață să poată fi stăpânită și administrată de cineva, cu toate atributele ce comportă dreptul de proprietate, adică cu exercițiul acțiunilor active și pasive;

Că, astfel fiind, dacă justiția a acordat deja punerea în posesie în favoarea unei persoane care s'a prezentat

și a dovedit că este moștenitor, fie legal, fie testamentar, al defunctului, scopul legii s'a îndeplinit; succesiunea a căpătat un reprezentant legal, care are exercițiul acțiunilor, atât active cât și pasive.

Prin urmare, dacă o altă persoană, la rândul ei, pretinde că succesiunea i se cuvine ei, această persoană nu mai poate cere punerea în posesie dela justiție pe cale grațioasă; ea trebuie să intenteze acțiune în contra reprezentantului legal al succesiunii — primul trimis în posesie — de oarece succesiunea nu poate fi reprezentată prin doi diferiți reprezentanți cari pretind drepturi ce se exclud unele pe altele;

Că, deși azi, înaintea Curții, apelanta a susținut că intimata Mânăstirea «Prodromul», din Sfântul Munte Athos, ar fi fost ilegal trimeasă în posesiunea acelei averi, însă, în nici un caz, o asemenea discuție nu poate fi adusă în dezbateri azi în apel, din moment ce n'a făcut contestație cu ocazia primului trimis în posesie, și, ceva mai mult, nici cel puțin n'a apelat jurnalul prin care intimata a fost trimisă în posesia averei;

Că, dar, tribunalul bine a respins cea de a doua cerere de trimitere în posesie, și deci și apelul cată a fi respins;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, făcută de intimată și asupra căreia Curtea, apreciind, fixează suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnați: Fr. Papp, D. A. Mavrodin, Em. Miclescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența dela 22 Noembrie 1913

Președinta d-lui C. Radovici, judecător

Froim Ornstein cu Dr. C. Bucșănescu

AMANET SAU GAJ.— CONTRACT ACESORIU.— NATURA CIVILĂ SAU COMERCIALĂ A CONTRACTULUI.— OBLIGAȚIE PRINCIPALĂ.— ART. 1685 C. CIV.— ART. 478 C. COM.

AMANET.— CONDIȚII DE EXISTENȚĂ.— CREANȚĂ.— LUCRU MOBIL.— REMITERE.— ART. 1685 C. CIV.

AMANET.— CONTRACT REAL.— EXISTENȚA LUCRULUI ÎN MOMENTUL CONSTITUIREI AMANETULUI.— REMITEREA POSESIUNEI LUCRULUI AMANETAT ÎN MÂNILE CREDITORULUI SAU UNUI TERȚIU.— ART. 480 C. COM.

AMANET.— RECOLTĂ VIITOARE.— ART. 480 C. COM.— MODIFICARE ADUSĂ PRIN LEGEA DELA 15 Iunie 1906.— DISPOZIȚIE EXCEPȚIONALĂ.— STRICTĂ INTERPRETARE.— ART. 1775 C. CIV.

1⁰ Contractul de amanet sau de gaj, fiind un contract accesoriu, nu este, prin natura sa, nici civil, nici comercial, ci își împrumută caracterul său civil sau comercial dela natura obligații principale, pe care o garantează, fără a se avea în vedere natura lucrului amanetat.

2⁰ Condițiunile esențiale ale unui contract de amanet, civil sau comercial, sunt următoarele: 1⁰ existența prealabilă a unei creanțe, care să fie garantată; 2⁰ lucrul constituit amanet să fie un lucru mobil; 3⁰ posesiunea lucrului amanetat să fie predată creditorului sau unei terții persoane, în numele creditorului.

3⁰ Contractul de amanet, fiind un contract *real*, lucrul amanetat trebuie neapărat să aibă ființă în momentul constituirei amanetului. Contractul de amanet nu este deci perfect cât timp creditorul, prin sine însuș sau prin intermediarul unui terțiu, nu se găsește în posesiunea lucrului amanetat; de unde rezultă că o recoltă viitoare, inexistentă în momentul constituirei amanetului, nu poate fi pusă amanet.

4⁰ Modificarea adusă art. 480 c. com. prin legea dela 15 Iunie 1906, care dispune că, prin derogare dela principiile generale, gajul constituit asupra produselor solului prinse încă de rădăcini sau culese, se consideră constituit prin simplul efect al convenției, dela data actului, fără ca să se ia din posesiunea debitorului sau constituitorului lucrul constituit amanet, fiind o dispoziție excepțională și, ca atare de strictă interpretare, se aplică numai recoltelor prinse de rădăcini sau culese, nu însă și celor viitoare sau inexistente în momentul încheierii contractului.

Tribunalul,

Având în vedere contestația făcută de Froim Ornstein, din Botoșani, prin petițiunea înregistrată la No. 14021 din 1913, pentru a se scoate de sub urmărire cătimea de 8—9 vagoane grâu, scos în vânzare de Dr. C. Bucșănescu, în calitate de cesionar al Băncii Botoșănene, după două contracte de amanet, pentru motivul că ar fi proprietatea contestatorului, în baza unui act de vindere-cumpărare;

Văzând lucrările din dosar, susținerile orale ale părților, din care se constată în fapt următoarele:

(Urmează expunerea faptelor)

Având în vedere că, acestea fiind faptele și obiectul procesului, chestiunea de drept ce are tribunalul să examineze, este de a se ști, dacă, în spiritul legislațiunii noastre, se poate, printr'un contract de gaj, să fie amanetată o recoltă viitoare, contract care să poată fi opus terțiilor persoane;

Că, din examinarea condițiilor, din contractul de cont-curent din 15 Februarie 1912, la punctele 6 și 11, se vede că, proprietarul debitor, Gh. Boldescu, a constituit în gaj Băncii Botoșenene, pentru sumele împrumutate, asupra tuturor recoltelor prinse de rădăcini sau tăete, puse în snopi, în clăi, în girezi, în stoguri, treerate, bătute, aflate în grămezi pe câmp, ori puse în magazii, atât din anul curent, cât și din ceilalți ani, în care ar fi în vigoare contractul de cont-curent;

Că, deci, se constată, din modul cum s'au exprimat părțile, că au avut în vedere punerea în gaj nu numai a recoltelor ce erau prinse de rădăcini sau tăete în momentul constituirii gajului, ci și a tuturor recoltelor viitoare;

Că, astfel fiind, urmează să fie discutate condițiile în care, în legislațiunea noastră, un contract de gaj îndeplinește cerințele legale, și modul de constituire pentru a fi eficace în totul, atât între părțile contractante, cât și față de terțiile persoane;

Că, mai înainte de a se examina și determina condițiile unui contract de amanet, trebuie, în cazul de față, să se determine însăși natura acestui contract, dacă este un contract de natură civilă sau comercială, pentru a se ști ce reguli urmează să-i fie aplicate;

Considerând că contractul de amanet, fiind un contract accesoriu, nu e, prin natura lui, nici civil, nici comercial, ci își împrumută caracterul său civil sau comercial, după natura obligațiunii principale, pe care o garantează, fără a lua în considerare natura lucrului dat în gaj;

Că, în speța noastră, întrucât contractul de cont-curent, «creanța garantată», este intervenit între Banca Botoșeneană, instituțiune comercială, pedeoparte, și Gh. Boldescu, pedealtăparte, având drept sorginte o cauză comercială, după art. 6 alin. II din codul de comerț, contractul de cont curent este considerat ca act de comerț și pentru Gh. Boldescu, cu toate că acesta nu este comerciant, și deci amanetul nu poate fi decât comercial; că, chiar dacă contractul de cont-curent nu ar fi comercial decât numai pentru una singură din părțile contractante, totuși și în acest caz amanetul va fi comercial, întrucât ne găsim în fața singurului contractant pentru care contractul de cont-curent este un act de comerț, și atunci, în conformitate cu dispozițiile art. 56 din codul de comerț, tot legiuirea comer-

cială regulează acțiunile și excepțiunile care derivă dintr'un act de comerț;

Că, fiind astfel stabilit că ne aflăm în cazul unui contract de amanet de natură comercială, regulile ce urmează să fie aplicate, sunt dispozițiunile prescrise de codul de comerț, în art. 478 și următorii;

Considerând că, după legiuirea comercială, amanetul este un contract real, prin care debitorul, sau un terțiu în locul său, predă creditorului, sau unui terțiu ales de părți, un lucru mobil, cu dreptul pentru creditor de a-l urmări pentru a-și achita cu din valoarea lui, cu preferință creanța sa asigurată, sau să fie restituit lucrul îndărat debitorului, în cazul de plată a datoriei, și că, pentru existența validă a unui contract de amanet sunt necesare a fi întrunite următoarele condițiuni: 1° existența prealabilă a unei creanțe, care să fie garantată; 2° lucrul dat ca amanet să fie mobil; 3° posesiunea lucrului să fie predată creditorului sau unui terțiu;

Că, deci, amanetul este, prin esența sa, un contract real, lucrul trebuind să existe imperios în momentul constituirii; contract care nu este perfect, atâta timp cât debitorul nu este în posesiunea lucrului dat în gaj;

Considerând că, astfel fiind arătate în trăsături generale condițiunile ce sunt cerute în existența unui contract de amanet, urmează a se discuta dacă, în cazul de față, conduși de regulile și principiile expuse, poate să fie dată în gaj o recoltă viitoare, care nu există întru nimic în momentul constituirii contractului, pentru care părțile au convenit, și dacă un asemenea contract poate să fie opus terțiilor persoane;

Considerând însă că, deși legiuitorul civil și comercial prevede, pentru existența amanetului, ființarea lucrului amanetat și darea lui în stăpânirea creditorului, totuși în scop de a desvoltă creditul agriculturii și industriei, stabilind creditul agricol și industrial pe baze cu totul noi, s'a permis de către legiuitorul comercial, prin art. 480, în urma modificărilor făcute prin legea dela 2 Martie 1906, de a se derogă dela condițiunea ca lucrul pus în gaj să fie dat în posesiunea creditorului sau unui terțiu, îngăduindu-se gajul numai asupra produselor solului în verde, pendinte încă prin rădăcini sau dejă culese, precum și asupra materiilor industriale primă, în stare de fabricațiune sau dejă fabricate și aflate în fabrici sau depozite, considerându-se constituit, prin singurul efect al convențiunei,

dela data actului, care va indica numărul, natura, calitatea și locul unde se află gajul, și care se va transcrie la tribunal și apoi la primăria locală unde produsele sau marfa se află;

Că, prin această modificare, legiuitorul a căutat să introducă și în materie comercială regimul de excepție al legii Creditului agricol și Băncii Agricole, unde, din toate dispozițiile lor, se vede că nu poate fi pusă în gaj decât recolta în verde, prinsă de rădăcini sau strânsă (Art. 25 din legea Credit. Agricol și art. 6 din legea Băncii Agricole).

Dar, întrucât ne aflăm în domeniul excepțiilor aduse de legiuitor contractului de amanet, în îndeplinirea unora din condițiile pentru existență, urmează să ne mărginim cu strictețe, și să fie întrunită condiționea esențială, că deși produsele și marfurile nu se vor lua din posesiunea debitorului, totuși existența lor reală trebuie să fie în momentul constituirei contractului de gaj, care, pentru a fi opozabil terților, trebuie să indice cu precizie numărul, natura, calitatea și locul unde se află produsele sau materiile gajate;

Considerând astfel că, recolta dată în gaj, trebuind să existe în momentul constituirei actului de gaj, și întrucât, în speță, contractul în baza cărui se face urmărirea este autentificat la 15 Februarie 1912, iar recolta de grâu este cea semănată în toamna anului 1912, urmează că această recoltă, neexistând în momentul constituirei amanetului, nu putea să fie cuprinsă în actul de gaj, întrucât lucrurile viitoare nu pot fi date în gaj (Planiol, II, pg. 744; D. Alexandresco, tom. X, pg. 244);

Că, deși s'a căutat a se susține că existența recoltei și descrierea amănunțită în contractul de amanet în momentul constituirei nu ar fi esențială, totuși această susținere nu poate fi temeinică, întrucât amândouă condițiile sunt prescrise de art. 480 cod. com., care arată în ce formă să fie constatată amanetul, pentru a conferi un privilegiu creditorului amanetar, dela care dispoziții nu se poate derogă, fără un text expres. Fiind stabilite aceste prescripțiuni în scopul de a înlătura fraudele în contra celor de al treilea, și prin lipsa lor, nefiind întrunite elementele esențiale pentru validitatea contractului de amanet, nu poate fi opozabil terților;

Iar, pedealtăparte, s'a susținut încă, că nimic nu s'ar putea opune la amanetarea unei recolte viitoare căutându-se a se face analogie între vânzarea unei recolte viitoare și amanetarea ei;

Considerând însă că, nu poate să se facă nici o ana-

logie între vânzarea și amanetarea unor recolte viitoare, întrucât, în primul loc, vânzarea este un contract consensual, care poate fi sau translativ de proprietate, sau numai creator de obligațiuni; că, însă, pentru validitatea unei vânzări de lucruri viitoare și pentru a se cunoaște efectele sale, trebuie să se vede dacă există o vânzare a unor lucruri pe nădejde *o emptio spei* sau *o emptio rei speratae*, și pedealtăparte, a se vede care a fost intențiunea părților contractante, de a forma un contract numai creator de obligațiuni în viitor, când vânzarea va fi perfectă, sau translativ de proprietate în momentul contractării, când vânzarea va fi nulă pentru lipsă de obiect. Pe când contractul de amanet, fiind, prin esența lui, real, se cere imperios existența lucrului amanetat în momentul constituirei, neputând a se da în gaj lucruri inexistente, a căror creațiune urmează să depindă în viitor de bunul plac al debitorului, cu atât mai mult că, pe temeiul analogiei, însuș art. 1775 c. civ. arată că bunurile viitoare ale debitorului nu pot fi obiectul unei ipotecă. Or, amanetul fiind denumit impropriu și ipotecă mobilă, după art. 1 c. com., în comerț se aplică legea de față. Unde ea nu dispune, se aplică codul civil;

Că, pedealtăparte, chiar dacă, din modul cum este întocmit contractul de amanet, s'ar putea zice că între Banca Botoșăneană și Gh. Boldescu, pentru recolta anilor viitori, ar fi numai o convențiune prin care a făgăduit să pue în gaj Băncii Botoșănene și noile recolte ce-le-ar fi produs, totuși aceasta ar însemna că, întrucât, în cursul contractului, lucrul dat în gaj s'a înlocuit cu un altul, primul contract încetează cu desăvârșire, și trebuie să intervină un nou contract de gaj, căci lucrul afectat pentru garantarea creanței, fiind un element constitutiv, lipsa lui ar atrage nulitatea contractului, precum și schimbarea lui ar atrage schimbarea contractului, și numai noul contract ar putea fi valabil și opozabil terților persoane, întrucât s'ar găsi întrunite elementele constitutive ale gajului. Și tocmai aceasta reese a fi și convențiunea părților contractante, întrucât se deduce aceasta din condiția dela punctul 11 din contract, care arată că transcrierea actului având a servi pentru toți trei anii de deșteptător celor de al treilea, cari ar căuta să contracteze cu Gh. Boldescu, afară dacă Banca Botoșăneană Română ar găsi necesar să reînnoiască transcrierea pe fiecare an, sau să ceară a se face anual pe registrele de gajuri vre-o nouă mențiune, care să deștepte pe cei de al treilea despre privilegiul său;

Că, interpretarea logică ce reese din clauzele din contract dela punctul 6 și 11 este că, pentru recoltele existente în momentul contractului, vitele de muncă de tot felul, mașini și unelte agricole, este îndeplinită transcrierea făcută pentru primul an, dar în ce privește recoltele viitoare, să se constituie un nou gaj în fiecare an, care să fie transcris și intabulat, pentru a fi opozabil terțiilor persoane, ceea ce însă nu s'a mai făcut de către Banca Botoșăneană;

Considerând astfel că, fiind arătat că recolta de grâu din toamna anului 1912—1913 depe aproximativ 50 făci din moșia Monăstireni, eră inexistentă și netrecută în contractul de amanet în mod amănunțit, prin natura sa, calitatea, cantitatea, întinderea, lipsind aceste mențiuni din act, îi lipsește părțile sale esențiale, actul de gaj nu-i valabil, atrăgându-se nulitatea lui în acest punct, nu poate fi opozabil terțiilor persoane, iar, pedeațăparte, dacă, în baza convențiunei părților contractante, s'ar fi cuprins și recolta viitoare, urmând deci o transformare și adăugire a amanetului, pentru a fi opozabil și deșteptați terții cumpărători, trebuiă să se facă cel puțin o nouă transcriere a actului în registrele tribunalului și la primăria locală; că, întrucât nu s'a făcut nimic din acestea, contestatorul Froim Ornstein a putut să cumpere această recoltă, cumpărare care, pentru dânsul, urmează să fie în totul validă, fiind considerat, în baza actului de vindere-cumpărare, singurul și adevăratul proprietar;

Că, deci, de către contestator, cumpărându-se sus menționata recoltă, iar transferarea în proprietatea sa este definitivă și juridică, ne mai putând să fie urmărită de intimatul Dr. C. Buceșenescu, cesionarul Băncei Botoșenene Române, urmează să fie scoasă de sub urmărire;

Apreciind și asupra cheltuielilor de judecată cerute, tribunalul, deliberând, le fixează la suma de lei 100.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude supleant Const. C. Simionescu, admite contestația, etc.

Semnați: Const. Radovici, Const. C. Simionescu.

Observație. — Speța interesantă, judecată de tribunalul din Botoșani, este următoarea: *la 15 Februarie 1912*, se autentifică un contract de amanet, iar recolta de grâu constituită amanet este aceea *ce urmă a fi semănată în toamna anului 1912*, așa că grăul amanetat nu numai că nu eră răsărit în momentul constituirei amanetului,

dar nici nu eră măcar semănat. Prin urmare, chestiunea pe care o rezolvă tribunalul, este aceea de a se ști dacă lucrurile viitoare, inexistente în momentul încheierii contractului, pot sau nu fi constituite în gaj. Tribunalul decide, cu drept cuvânt, chestiunea în sens negativ. Este, în adevăr, de principiu că numai lucrurile existente în momentul încheierii contractului de amanet pot fi amanetate.

Iată, în adevăr, cum se exprimă în această privință, Baudry et Loynes:

«Il est des choses qui, quoique dans le commerce, ne peuvent pas être données en nantissement. Telles sont les choses futures et, par exemple, des fruits à récolter. Le nantissement est un contrat *véel*; il n'est parfait que par la remise de la chose; toute tradition d'une chose qui n'existe pas encore est impossible. Il ne peut donc exister en ce qui concerne les choses futures, qu'une promesse de nantissement. Le débiteur sera tenu d'exécuter son engagement le jour où la chose existera. Jusqu'à ce moment, il n'y aura pas nantissement» ¹⁾.

În baza acestor principii, care sunt incontestabile, Curtea din Bourges a decis, cu drept cuvânt, că este nul amanetul unui fond de comerț a cărui înființare eră numai în stare de proiect în momentul încheierii contractului și căruia îi lipseau toate elementele necesare funcționării lui, precum: materialul, marfa, clientela, etc., afară de dreptul la locațiunea localului în care comerțul urmă a fi exercitat ²⁾.

Este adevărat că art. 480 din codul comercial, modificat prin legea din 15 Iunie 1906, deroagă dela regula generală, care voește ca lucrul amanetat să fie încredințat creditorului sau unui terțiu, ce-l deține pentru acest din urmă, însă aceasta numai în privința recoltelor *prinse de rădăcini* sau *culese* și în privința materiilor industriale prime în stare de fabricațiune sau fabricate și aflate în fabrici și depozite ³⁾. Or, această dispo-

1) Baudry et Loynes, *Du nantissement, des privilèges et hypothèques*, etc., I, 36, pag. 25 (ed. 3-a). Vezi în acelaș sens, Planiol, II, pag. 759, nota 1 (ed. 5-a); P. Pont, *Petits contrats*, II, 1080; Surville, *Éléments d'un cours de droit civil*, 510; Répert. Sirey, v° *Gage*, 87; Tabacovici, *Prime elemente de drept civil*, III, 831, p. 338 (București, 1915), etc. Vezi și tom. X al Comenț. noastre, pag. 244, la care tribunalul se referă în motivele sale.

2) C. Bourges, Sirey, 1902. 2. 273 (cu nota lui Albert Wahl).

3) Vezi în privința acestor derogări și a altora admise prin unele legi speciale, tom. X al Comenț. noastre, pag. 281 urm.

ziție fiind excepțională, este de cea mai strictă interpretare și, ca atare, inaplicabilă unei recolte care, în momentul amanetării ei, nu numai că nu eră prinsă de rădăcini, dar nici măcar nu eră semănată, adică nu aveă nici o existență.

Imprejurarea că lucrurile viitoare pot face obiectul unei vânzări, nu este în specie de nici un folos, pentrucă vânzarea este un contract *consensual*, care nu cere remiterea imediată a lucrului vândut, pe când amanetul sau gajul este, precum s'a spus mai sus, un contract *real*⁴⁾, care cere, în principiu, și afară de excepțiile anume statornicite de lege, ca posesiunea lucrului amanetat să fie transmisă creditorului sau unui terțiu, ce deține lucrul pentru creditor.

Prin urmare, sentința tribunalului Botoșani este juridică din toate punctele de vedere și foarte bine motivată. Această motivare face onoare distinsului nostru fost elev, d-l C. C. Simionescu.

D. ALEXANDRESCO

4) Vezi Colin et Capitant, *Cours élément. de droit civil français*, II, pag. 750 (Paris, 1915) și toți autorii.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

— 28 Iunie 1909 —

RESPONSABILITATE CIVILĂ SAU PENALĂ.— GREȘALĂ.— GARANȚIE.— RENUNȚARE.— TERMEN DE GARANȚIE.— REDUCȚIUNE.— ART. 969 C. CIV.

ARCHITECT.— CONSTRUȚIUNI.— GARANȚIE.— TERMEN.— REDUCȚIUNE.— ART. 1792 ȘI 2270 C. CIV. FR. (ART. 1483 ȘI 1902 C. CIV. ROM.).

1⁰ Principiul de ordine publică, în virtutea căruia nimeni nu se poate scuti mai dinainte de responsabilitatea greșelilor ce ar putea comite în executarea unui contract, nu se opune, afară de cazul de dol, ca această responsabilitate să fie scurtată de comun acord.

2⁰ În special, termenul de zece ani, în care, după art. 1792 și 2270 c. civ. fr. (art. 1483 și 1902 c. civ. rom.), întreprinzătorul rămâne garant de lucrările ce a executat (în speță, brânșamente pentru aducerea apei), poate fi redus la un timp mai scurt (în speță, un an), judecat suficient de părți pentru a se asigura de buna execuție a lucrărilor. *Pand. franç. périod.*, 1915, 1. 13.

Observațiune.— Se admite în principiu că debitorul poate, prin o clauză formală a contractului, să se exonereze de consecințele greșelilor sale (V. Dolloz, *Répert.*, v^o *Obligation*, No. 686). S'a judecat însă că această clauză de exonerare nu e va-

labilă pentru greșala gravă care, în mod tradițional, e asemănată cu dolul (*Culpa lata dolus est*, Dig., *De verb. significatione*, 50. 16) și atrage responsabilitatea în chip cu totul absolut (Cass. fr., 15 mars 1876, D. 76. 1. 449. S. 76. I. 337; 31 déc. 1900, S. et P. 1901. 1. 401. *Planol*, II, No. 245; D. Alexandresco, V, p. 328 și 501, text și nota 3).

În special, soluțiile deciziei raportată mai sus au intervenit cu privire la chestiunea validității clauzelor restrictive în materie de prescripțiune.

Se întâmplă foarte adesea să întâlnim în practică, și mai ales în polițele de asigurare, o convenție particulară, fixând durata prescripțiunii la un termen mai scurt decât acela stabilit de lege. Din punctul de vedere al rațiunii, aceste convențiuni nu ar trebui admise: organizarea prescripțiunii este de interes general, asupra căruia convențiunile particulare nu ar trebui să aibă înrăurire. Cu toate acestea, o jurisprudență deja veche, recunoaște validitatea acestor clauze (Cass. fr. 1853, D. 53. 1. 77; Cass. 25 oct. 1893, S. 94. 1. 361; Cass. 26 oct. 1896, D. 97. 1. 5; Cass. 2 févr. 1898, D. 1. 561; t. Ilfov, *Dreptul* din 1891, No. 50, p. 307; id. *Dreptul* din 1913, No. 49, p. 390.— *Contra*: t. Ilfov, com., *Dreptul* din 1912, No. 9, pg. 70) și cea mai mare parte din autorii moderni aprobă această deciziune, găsind că aceasta n'are nimic contrariu ordinii publice. Codul civil german, precum și alte legiuri străine, sunt chiar exprese în această privință (V. *Planol*, II, No. 648; D. Alexandresco, XI, 55, t. și n. 3).

Dar dacă, după părerea generală, clauzele restrictive sunt valide, ce putem zice despre clauzele extensive? În această privință, s'a decis că prelungirile convenționale în materie de prescripțiune sunt nule, pentrucă, dacă s'ar admite aceasta, ar echivala cu renunțarea anticipată la prescripție. Apoi, cine nu vede că, în puterea unei atare clauze, s'ar putea conveni ca prescripția să nu se îndeplinească decât peste un termen foarte lung, de exemplu: 100 sau 1000 de ani, ceea ce ar însemna a zice că ea nu se va împlini niciodată. Convențiunile particulare ar desființa de fapt prescripțiunea (Vezi trib. Ilfov, *Dreptul* din 1890, No. 50, pag. 397. Cas. rom. *Dreptul* din 1892, No. 63. D. Alexandresco, XI, p. 54, text și autoritățile citate în nota 4).

S. R.

ERRATA

În articolul «Din mecanica Dreptului», publicat în No. 72 dela 19 Noembrie corent, s'au strecurat pe lângă câteva mici erori de tipar pe care cititorii le-au putut corecta singuri, una mai principală pe care o rectificăm aci: la pag. 571, col. 2, rândul 4, să se citească *rapt* (răpire), în loc de *drept*.